

форми тестового завдання на ухвалення рішення суб'єктом оцінювання не лише щодо альтернативи вибору відповіді, але й щодо обрання процедури власної діяльності в процесі розв'язування предметно орієнтованої проблемної ситуації.

УЯВЛЕННЯ УЧАСНИКІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПРО ШЛЯХИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ ЗА БАЗОВУ ШКОЛУ У ФОРМІ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Ващенко Л. С., канд. пед. наук

Відповідно до статей 12 (п. 8) та 47 нового Закону України «Про освіту» державна підсумкова атестація (ДПА) за базову школу проходитиме у формі зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО). Тобто ЗНО за базову школу можна розглядати як один з складників реформи освіти й водночас одним із засобів оцінювання її ефективності. Перехід на зовнішнє незалежне оцінювання за базову школу змінить ситуацію в системі оцінювання результатів навчальних досягнень — надасть можливість оцінювати результати на основі об'єктивних і співставних даних. При цьому важливим є попередити ризик оцінювання лише предметних результатів навчальних досягнень дев'ятикласників за матеріалами, які надасть ЗНО. Необхідно створити систему оцінювання результатів базової середньої освіти, яка ґрунтується на комплексному підході, на виявленні й аналізі предметних, метапредметних та особистісних результатів навчальної діяльності.

Результатом нашого дослідження є узагальнене уявлення різних груп учасників навчального процесу про окремі складники процедури проведення державної підсумкової атестації за базову школу у формі зовнішнього незалежного оцінювання. В опитуванні взяли участь 1454 респонденти міста Києва, Запоріжжя, міста Хмельницька й Хмельницької області, Ніжина. Серед опитаних 562 — учні, 250 — вчителів, 309 — першокурсників, 260 — батьків.

Важливими є погляди педагогів на мету запровадження ЗНО для дев'ятикласників, об'єкт та предмет оцінювання. Спірними виявилися питання про запровадження комплексних тестових завдань, поширення масового репетиторства та інтерпретацію результатів зовнішнього незалежного оцінювання. Результати ЗНО — це цінний матеріал для аналізу, який може бути використаний для управління системою освіти. Однак ця важлива інформація є вкрай обмеженою щодо оцінювання результатів діяльності вчителя, школи, освітньої системи.

Зовнішнє незалежне оцінювання за базову школу слід розуміти як інноваційну навчальну технологію, як можливість порівняти з наступним аналізом рівень своїх досягнень з результатами зовнішнього незалежного оцінювання. Ефективне й водночас коректне запровадження ЗНО за базову школу стимулює

ватиме розвиток культури педагогічних вимірювань; надасть можливість оцінити результати на основі об'єктивних даних, що в свою чергу стане імпульсом до посилення мотивації навчання й саморозвитку в старшій школі; стане суттєвим ресурсом розвитку школи, важливим елементом управління якістю освіти.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЧИННИКІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА РЕЗУЛЬТАТИ ПЕДАГОГІЧНОГО ТЕСТУВАННЯ

Гривко А. В., канд. пед. наук

Відповідно до концептуальних засад реформування освіти в Україні та необхідності об'єктивного оцінювання її якості актуалізується питання методики проведення державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО). Наявність недоліків оцінювання якості освіти за допомогою тестових технологій із одного боку й проведення ЗНО навчальних досягнень випускників із застосуванням тестів із іншого спричинює необхідність дослідження чинників, які впливають на результативні показники педагогічного тестування. За результатами теоретичного дослідження визначено, що до чинників, які впливають на результати тестування належать особистісні (когнітивний — знання й уміння; афективний — перцептивно-емотивне оцінювання предмета діяльності — тестових завдань) й групові (профіль класу) характеристики респондентів, змістові й зовнішньоорганізовані конструкції тесту. Вивчення особливостей цих чинників дає можливість науково обґрунтувати оптимальну структуру тесту й визначити критерії до його розроблення із метою забезпечення високих показників валідності та об'єктивного оцінювання навчальних досягнень учнів.

Із метою виявлення характеру й ступеня впливу перелічених чинників на результати тестування розроблено методику експериментального дослідження, що передбачає використання: 1) авторського тесту з української мови (для учнів 8–9 класів), структурованого за блоками завдань різних форм (закриті, відкриті й завдання на встановлення відповідностей); 2) опитувальника, розробленого за методикою семантичного диференціала та спрямованого на побудову узагальненого профілю емотивно-оцінних характеристик тесту відповідно до семантико-когнітивного простору респондентів, сформованого внаслідок розв'язання ними запропонованих тестових завдань.

Результати першого етапу дослідження, у якому взяли участь 104 учні 9-х класів і 99 учнів 8-х класів, дали змогу зробити висновки про наявність впливу пропонованих у тесті форм відповідей на загальне сприймання респондентами тестових завдань незалежно від їх змісту й обґрунтувати положення про те, що форма тестових завдань є сенсорно-аферентним стимулом оперативного об-